

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Державної установи
«Інститут всесвітньої історії
НАН України»
член-кореспондент НАН України,
доктор історичних наук, професор

А.І. Кудряченко
«15» травня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНА ІСТОРІЯ СВІТУ

галузь знань: В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
спеціальність: 032 (В9) Історія та археологія
освітній рівень: третій (доктор філософії)
освітньо-наукова програма: Історія
вид дисципліни: вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2025/2026
Кількість кредитів ЄКТС	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Ухвалено Вченою радою
ДУ «Інститут всесвітньої історії
НАН України»
(протокол № 3 від 15 травня 2025 р.)

Київ – 2025

Розробники програми:

ВІТЕР Ірина Ігорівна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, доцент. Провідний науковий співробітник відділу глобальних і цивілізаційних процесів ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»

I. ОСВІТНЯ СКЛАДОВА

Тематичний план

№	Назва теми	Розподіл годин			
		Лекційні	Семінарські	Самостійна робота	Всього
1.	Предмет економічної історії	2		2	4
2.	Господарський розвиток в первісний період			4	4
3.	Економічний розвиток перших цивілізацій	2	2	3	7
4.	Господарство в період середньовіччя	2	2	2	6
5.	Господарський розвиток країн світу в період розкладу феодалізму і генезису індустріального суспільства	2	2	2	6
6.	Економічний розвиток провідних країн світу в ХІХ - на початку ХХ ст.	2	2	3	7
7.	Господарство світу в роки першої світової війни і міжвоєнний період	2		4	6
8.	Господарство світу в роки другої світової війни і післявоєнний період		2	4	6
9.	Особливості розвитку світової економіки в другій половині ХХ ст.	2	2	3	7
10.	Основні тенденції розвитку світового господарства наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.	2	2	3	7
	Разом	16	14	30	60

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач,

та програмні результати навчання
Економічна історія світу

Компетентності, якими має володіти здобувач	Програмні результати навчання	Найменування навчальних дисциплін, практик/ кількість кредитів/ кафедра, що забезпечує
Загальні	<ul style="list-style-type: none"> - Уміння працювати з науковою літературою, знаходити й аналізувати інформацію з різних джерел. - Знання іноземних мов. - Набуття елементарних комп'ютерних навичок, навичок дистанційної роботи. - Здатність працювати самостійно, вміння планувати та організовувати власну науково-дослідницьку діяльність. 	<p style="text-align: center;">Економічна історія світу</p> <p>2 кредити ЄКТС</p> <p>ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»</p>
Науково-дослідницькі	<ul style="list-style-type: none"> - Оволодіння дослідницькими навичками та вміннями, методологічним інструментарієм наукових досліджень. - Здатність аналізувати набуті знання та використовувати їх для системного наукового пошуку. - Здатність генерувати нові ідеї, аргументувати власну дослідницьку позицію та визначати її місце у сучасному науковому дискурсі. - Вміння організовувати апробацію та публікацію результатів власних наукових досліджень. - Вміння аналізувати сучасні методологічні підходи до 	

	вирішення актуальних проблем економічної історії.	
Професійні (фахові)	<ul style="list-style-type: none"> - Засвоєння основ базових знань з професії. - Наявність цілісних уявлень щодо ключових тенденцій та етапів розвитку сучасної світової історіографії. - Вміння складати історіографічні огляди та аналізувати стан наукової розробки досліджуваної проблеми. - Вміння аналізувати особливості економічного розвитку окремих країн і регіонів світу із застосуванням історичного підходу. - Здатність на підставі аналізу та узагальнення прогнозувати економічний розвиток окремих країн та реально оцінювати майбутні перспективи світової економіки; аналізувати сучасні тенденції в економіці України. 	
Соціально-психологічні	<ul style="list-style-type: none"> - Навички роботи у науковому колективі, прищеплення культури міжособистісного діалогу та взаємодії. - Здатність спілкуватися з експертами з інших галузей науки. - Вміння визначати етичні наслідки власної професійної діяльності. 	

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – дати глибинне і систематичне уявлення про розвиток світової економіки, проаналізувати загальні

закономірності й тенденції економічного розвитку в історичній перспективі, особливості господарства окремих країн світу на різних етапах історичного розвитку, причинно-наслідкові зв'язки в економічних явищах та процесах.

Завдання дисципліни:

- розширити науковий світогляд аспірантів, поглибити їхні уявлення щодо закономірностей та концепцій становлення та розвитку світової економіки;
- висвітлити процес історичного розвитку суспільного виробництва, продуктивних сил і виробничих відносин у тих конкретних формах, в яких він проходив в окремих країнах у відповідні епохи;
- прищепити аспірантам історичний підхід до аналізу економічних явищ і процесів, що допомагає орієнтуватись в сучасних світових тенденціях;
- розширити базу теоретичних економічних знань у аспірантів як вихідної основи для формування навичок і вмінь дослідження практичних проблем сучасної економіки України;
- озброїти аспірантів знаннями, які потрібні їм для глибокого оволодіння основами історичних досліджень та написання дисертаційної роботи; створити логічну основу для підготовки висококваліфікованих кандидатів історичних наук.

Предмет дисципліни: господарство в історичному розвитку, економіка країн світу в сукупності та розмаїтості форм вияву на кожному конкретному історичному етапі – від найдавніших часів до сьогодення. Історія господарства України при цьому розглядається у світовому контексті.

В результаті вивчення дисципліни «Економічна історія світу» аспірант повинен знати:

- основні етапи розвитку світової економіки;
- особливості економічного розвитку окремих країн на певних етапах історії;
- принципи періодизації історичного та економічного розвитку провідних країн світу;
- хронологію основних економічних подій;
- причини та наслідки світових економічних явищ і процесів.

В результаті вивчення дисципліни «Економічна історія світу» аспірант повинен вміти:

- аналізувати особливості економічного розвитку окремих країн і регіонів світу із застосуванням історичного підходу;
- узагальнювати досвід господарського розвитку людства;
- на підставі аналізу та узагальнення прогнозувати економічний розвиток окремих країн та реально оцінювати майбутні перспективи світової економіки;
- аналізувати сучасні тенденції в економіці України.

Схема формування оцінки.

Форми оцінювання:

Семестрове оцінювання:

Оцінювання роботи під час лекційних занять : блиць-опитування – 24 бали/14 балів*

Оцінювання роботи під час тестування – 24 бали/14 балів

Контрольна робота – 12 балів/8 бали

* максимальний бал / пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

Підсумкове оцінювання:

Форма оцінювання – ЗАЛК

Максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40.

Оцінюються такі результати навчання:

- розуміння зв'язку економічних новацій в історії людства з загальною логікою розвитку суспільств та зворотної ролі економічних новацій у суспільному розвитку;

- Знання етапів розвитку світової економіки;
- Знання особливостей економічного розвитку окремих країн на певних етапах історії;
- Розуміння принципів періодизації історичного та економічного розвитку провідних країн світу;
- Знання хронології основних економічних подій;
- Розуміння причин і наслідків світових економічних явищ і процесів.

Мінімальний пороговий рівень залікової оцінки, за якої залік вважається складеним – 24 бали.

Необхідна умова допуску до заліку: слухач не допускається до заліку, якщо під час семестру набрав менше ніж 20 балів (критично-розрахунковий мінімум). Рекомендований мінімум допуску - 36 балів (14+14+8=36).

7.2. Організація оцінювання:

Контроль знань здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів формують семестрові бали, отримані з усіх тем –бали, отримані під час семінарів (усні опитування); за виконання рефератів / академічних есе; за виконання тестових завдань, та бали, отримані під час складання підсумкового контролю за виконання запропонованих завдань.

Продовж семестру оцінюється робота слухача: доповідь, коментарі, доповнення, участь у дискусії. Критеріями оцінювання відповіді під час семінару є:

зміст виступу, повнота розкриття питання 1 бал

структура, логіка викладення матеріалу 1 бал

використання джерел 1 бал

Реферат подається викладачеві на останньому занятті

Критеріями оцінки самостійної роботи є:

глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 20 балів;

тема розкрита неповно 15 балів;

реферат суто компілятивного рівня 1 бал.

У випадку відсутності слухача з поважних причин відпрацювання та перездача робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань слухачів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Рекомендований мінімум для допуску до заліку – 36 балів.

Шкала відповідності оцінок

Зараховано	60-100
Не зараховано	0-59

Зміст дисципліни за темами

Тема 1. Предмет економічної історії

Економічна історія як самостійна наука. Предмет економічної історії. Роль економічної історії світу в системі економічних дисциплін. Економічна історія як джерело фактичного матеріалу для всіх економічних наук. Проблема періодизації економічної історії. Основні періодизації.

Тема 2. Господарський розвиток в первісний період

Характеристика матеріальної культури первісного суспільства. Основні риси первісного періоду. Кам'яний, бронзовий та ранній залізний віки: особливості господарства.

Господарство України в первісний період. Трипільська культура. Значення трипільської культури для історії України.

Тема 3. Економічний розвиток перших цивілізацій

Давні цивілізації. Два типи господарської організації: східне та античне рабство. Загальні риси та особливості.

Східне рабство. Стародавній Єгипет. Важливі галузі господарства. Зрошувальна система землеробства. Межиріччя (Месопотамія). Шумер. Вавілонське царство. Стародавня Індія і Китай. Особливості східного рабства. Античне рабство. Стародавня Греція. Історія рабовласництва. Спарта. Афіньська рабовласницька демократична держава. Колонізація як важливий фактор економічного життя Стародавньої Греції.

Античне рабство. Стародавній Рим. Три етапи розвитку: царський, республіканський, імператорський. Економічні фактори піднесення і занепаду Риму і античної економічної системи.

Господарство скіфів. Скіфи – хлібороби, кочовики та царські скіфи. Грецькі колонії північного Причорномор'я. Боспорська держава.

Тема 4. Господарство в період середньовіччя

Феодалізм, або аграрне суспільство. Загальні ознаки феодалізму. Основні господарські форми: феодалський маєток; ремісничий цех; торгова гільдія.

Феодалізм в Західній Європі: три етапи розвитку. Матеріальні та духовні передумови формування феодалської економіки. Типи феодалського господарства. Системи землекористування феодалської Європи. Франція – класична модель феодалізму. Основні риси феодалської економіки Франції.

Становлення феодалської економіки в Росії. Помісна система. Соборне уложення 1649 р. Кріпосництво.

Економіка феодалського міста. Організація ремесел. Цехове виробництво: позаекономічний примус. Торгівля і кредит. Основні торговельні потоки. Виникнення торгово-банкільсько-лихварських фірм. Виникнення приховано капіталістичної промисловості.

Господарство українських земель в епоху середньовіччя. Східні слов'янські племена. Антська держава. Утворення державних формувань. Виникнення держави Київська Русь (882 р.). Господарство Київської Русі.

Тема 5. Господарський розвиток країн світу в період розкладу феодалізму і генезису індустріального суспільства

Великі географічні відкриття: економічні та політичні причини. Роль великих географічних відкриттів для розвитку економіки Європи. Інфляція. Революція цін та її роль у розкладі феодалізму та генезисі буржуазного суспільства. Початок колоніалізму як наслідок великих географічних відкриттів. Португальська та іспанська колоніальні імперії.

Основні аспекти розвитку господарства країн Західної Європи. Перехід від феодалського до індустріального суспільства. Мануфактура. Мануфактурне виробництво. Дві форми мануфактур: розсіяна і централізована. Формування ринка найманої праці. Капіталізація сільського господарства. Фермерські господарства. Радикальні зміни в організації світової торгівлі. Виникнення монопольних торговельних компаній.

Первісне нагромадження капіталу та його особливості в країнах Європи. Початок промисловості в Росії.

Господарство України в період розкладу феодалізму і генезису індустріального суспільства (XVI-XVIII ст.). Відміна та відновлення кріпацтва.

Тема 6. Економічний розвиток провідних країн світу в XIX - на початку XX ст.

Промисловий переворот: перехід від мануфактури з її ручною ремісничою технікою до крупного машинного фабрично-заводського виробництва. Передумови, технічні та соціальні наслідки промислового перевороту, особливості його протікання у провідних європейських країнах.

Індустріальний розвиток суспільства як наслідок промислового перевороту. Процес створення крупного машинного виробництва у всіх галузях господарства. Три типи промислово розвинутих країн в залежності від темпів зростання промислового виробництва: американський (з відносно високими), німецький (із середніми) і англійський (з відносно низькими) темпами.

Втрата Англією свого провідного місця серед розвинутих країн світу. Вихід США і Німеччини у світові лідери. Закінчення періоду «євроцентризму».

Монополізація економіки. Акціонерна колективна власність. Концентрація виробництва і централізація капіталу. Зрощування банківського та промислового капіталів. Формування фінансової олігархії. Форми монополістичних об'єднань: трести (США, Німеччина), картелі і синдикати (Німеччина, Франція).

Особливості розвитку сільськогосподарського виробництва в індустріальному суспільстві. Аграрна криза 1875-1896 рр. та її роль в прискоренні переходу сільського господарства на індустріальну основу.

Зовнішньоекономічні зв'язки в індустріальному суспільстві. Передумови формування світового господарства. Утворення колоніальних володінь. Міжнародні міграційні процеси.

Господарство України в ХІХ – на початку ХХ ст. Завершення промислового перевороту та індустріалізація. Селянські реформи та розвиток сільського господарства в 60-х рр. ХІХ – на початку ХХ ст. Скасування кріпосного права. Столипінська аграрна реформа. Характеристика внутрішньої та зовнішньої торгівлі.

Тема 7. Господарство світу в роки першої світової війни і міжвоєнний період

Перша світова війна (1914 р.). Антанта – Англія, Франція і Росія. Троїстий Союз – Німеччина, Австро-Угорщина, Італія. Затяжний характер війни. Необхідність перебудови економіки на воєнні рейки. Економічні зміни в господарстві воюючих держав.

Причини та наслідки повоєнної кризи у провідних країнах світу: Німеччині; Франції; Англії; США. Плани Ч. Дауеса та О. Юнга, їх сутність і мета.

Вплив першої світової війни на господарство України. Деструктивні процеси в господарстві. Старіння основного капіталу як наслідок мілітаризації промисловості. Господарство України в 1917-1921 рр.

Характерні риси розвитку господарства провідних країн світу в 20-х рр. ХХ ст. Структурні зрушення в промисловості – поява нових галузей (автомобільна, літакобудування, хімічна, електротехнічна та ін.). Великі досягнення в організації, плануванні, автоматизації та механізації виробництва. Конвеєрна система. Система Тейлора. Концентрація виробництва: зростання продуктивності праці, зниження собівартості

продукції. Модернізація промисловості. Фермерська організація сільського господарства. Концентрація промисловості і банків.

Світова економічна криза 1929-1933 рр. Причини кризи. Особливості кризи та її наслідки для провідних країн світу. «Велика депресія». Шляхи виходу з кризи. «Новий курс» Ф. Д. Рузвельта.

Господарство розвинених країн світу у 30-х рр. ХХ ст. Завершальна стадія індустріального розвитку. Початок державного регулювання економіки.

Нова економічна політика (НЕП) та її здійснення в Україні. Господарство СРСР в умовах формування і зміцнення командно-адміністративної системи (1929-1941 рр.). Індустріалізація і колективізація. Економічне становище західноукраїнських земель у міжвоєнний період.

Тема 8. Господарство світу в роки другої світової війни і післявоєнний період

Друга світова війна (1 вересня 1939 р.). Причини другої світової війни. Господарство розвинених країн світу в роки другої світової війни. Господарство України в роки другої світової війни. Україна – прифронтна матеріально-технічна база армії.

Економічні наслідки другої світової війни. Відмінності другої світової війни від першої. Зміни в Східній Європі як головний соціально-економічний наслідок другої світової війни. Виникнення світової соціалістичної системи.

Післявоєнна відбудова економік розвинених європейських країн. «План Маршалла». Основні особливості та закономірності господарського розвитку країн світу у післявоєнний період.

Розвиток господарства України у післявоєнний період. Промисловий потенціал України. Структура народного господарства УРСР.

Тема 9. Особливості розвитку світової економіки в другій половині ХХ ст.

Економічний зміст «холодної війни». Завершення гонки озброєнь і «холодної війни».

Науково-технічна революція та її економічні наслідки.

Соціально-економічні наслідки розпаду колоніальної системи. Виникнення «третього світу».

Новий етап розвитку міжнародних економічних відносин. Поглиблення міжнародного поділу праці. Зміни в географічному розподілі та товарній структурі зовнішньої торгівлі. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ) (1947 р.). Рада Економічної Взаємодопомоги (РЕВ) (1949-1991 рр.). Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ) (1960 р.).

Регулювання світового господарства. Заснування Організації об'єднаних націй (ООН) (1945 р.) та її інституцій. Міжнародні економічні організації: Міжнародний валютний фонд (МВФ) (1946 р.), Міжнародний

банк реконструкції і розвитку (МБРР) (1944 р.), Міжнародна фінансова корпорація (МФК), Міжнародна асоціація розвитку (МАР).

Початок інтеграційних процесів в Європі. 1951 р. – Європейське об'єднання вугілля і сталі (ЄОВС). 1957 р. – Європейське Економічне Співтовариство (ЄЕС) та Європейське Співтовариство з Атомної енергії (Євроатом). «Спільний ринок».

Новий етап європейської інтеграції. Маастрихтська Угода (1992 р.) Утворення Європейського Союзу (ЄС). Проблеми подальшого розвитку ЄС та його розширення.

Початок 1970-х рр.: зсув до триполюсної структури світу – три складові центри ділової активності: США, ЄС, Японія.

Нові індустріальні країни. Причини ефективного економічного розвитку. Економічні стратегії. ОПЕК (1960 р.) – міжнародна організація країн-експортерів нафти.

Енергетична криза 70-х рр. ХХ ст. Зміни в характері міжнародної торгівлі. Вдосконалення фінансово-кредитної системи. Злиття банків і концентрація капіталів. Проблеми конверсії виробництва.

Сутність та складові сталого розвитку. Зміни в екологічній політиці. Націоналізація економіки. Модернізація. Індикативне планування. Приватизація. Демократизація держави і соціального життя. «Економічне диво» (Німеччина і Японія).

Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи. Формування основ ринкового господарства в Україні (90-ті рр. ХХ ст.)

Тема 10. Основні тенденції розвитку світового господарства наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

Поняття глобалізації та глобалізму. Ознаки та характерні риси глобалізації як суспільно-економічного процесу. Глобалізація як багаторівнева, ієрархічна система. Позитивні та негативні наслідки глобалізації для країн світу. Основні етапи економічної глобалізації.

Глобальна системна криза як закономірний наслідок глобалізації. Загальна характеристика світової економічної кризи 2008-2010 рр. Причини та наслідки кризи для країн світу. Форми державного регулювання економіки. Транснаціональні корпорації.

Основні тенденції економічного розвитку провідних країн світу на постіндустріальному етапі. Проблема деіндустріалізації.

Зміни в економіках країн заходу та сходу на початку ХХІ ст. Сучасні тенденції світової економіки: кардинальні зрушення центру економічної активності в бік країн і ринків, що розвиваються, таких як Китай; прискорене поширення і економічний вплив технологій; стрімке старіння населення Землі; зростання взаємозалежності світу завдяки потокам торгівлі, капіталу, людей та інформації.

Розвиток країн світу за умов інформаційно-технологічної революції кінця ХХ – початку ХХІ ст. Зростання ролі інформації та знань як основного ресурсу господарської діяльності. Зміна структури виробництва та структури зайнятості як найголовніший результат інформаційно-технологічної революції. «Економіка послуг». Четверта промислова революція: ознаки, тенденції, наслідки для держав, економік та людей.

Поглиблення міжнародної економічної інтеграції. Особливості, проблеми та перспективи євроінтеграційних процесів. Євроскептицизм. Брекзит.

Пандемія COVID-19 та її наслідки для світової економіки.

Стратегічні складові економічного розвитку України наприкінці ХХ — на початку ХХІ ст. Потенціал економічного розвитку України. Інноваційно-інвестиційний вектор українських реформ. Роль держави в довгостроковому економічному зростанні. Україна в системі європейських та євразійських процесів інтеграції. Участь у СОТ, ЄС, ЄСП.

Витоки та причини російської агресії. Повномасштабне вторгнення росії в Україну. Вплив російсько-української війни на економіку України та країн світу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

А) Основна:

1. Боднарчук Т. Л. Історія економіки та економічної думки: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Ковальчук О. В., 2021. 121 с.
2. Водотика Т. Виклик. Шанс. Зміна. Історія українського підприємництва. Київ: Yakaboo publishing, 2023. 237 с.
3. Гловели Г. Д. Экономическая история. Г. Д. Гловели. М.: Издательство Юрайт, 2017. 719 с. URL: <https://www.biblioonline.ru/viewer/ekonomicheskaya-istoriya-396723#page/1>.
4. Історія економіки та економічної думки: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / С.В.Степаненко, В.М.Фещенко, С.Н.Антонюк, Н.О.Тимочко та ін. К.: КНЕУ, 2008. 248 с.
5. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / [С.В.Степаненко, С.Н.Антонюк, В.М.Фещенко, Н.О.Тимочко] ; за ред. проф. С.В.Степаненка. К.: КНЕУ, 2010. 743 с.
6. Краус Н. М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2017. 496 с.
7. Історія економіки та економічної думки: Підручник. / В.Д. Базилевич, Н.І. Гражевська, Т.В. Гайдай та ін.; за ред. В.Д. Базилевича. Київ: Знання, 2018. 775 с.
8. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / Вербова О. С., Вербовий М. В. Львів : Новий світ, 2019. 391 с.
9. Лановик Б. Д., Матисякевич З. М., Матейко Р. М. Економічна історія України і світу: Підручник / Б. Лановик, З. Матисякевич, Р. Матейко; За ред. Б.Д. Плановика. 8-ме вид., перероб. і доп. К.: Вікар», 2006. 495 с.

10. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Історія економіки та економічної думки» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня. Укладач С.С. Залюбовська. Київ: НАСОА, 2021. 150 с. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/6521>

11. Ходзінський К. Г. Економічна історія України та провідних країн світу: навч. посіб. / К. Г. Ходзінський, П. П. Мазурок. 2-ге вид., випр. Львів: Магнолія плюс, 2006. 152 с.

12. Чуткий А. Економічна історія України: навч.-метод. посіб.: для студентів іст. ф-тів. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Кам'янець-Подільський: Рута, 2022. 155 с.

Б) Додаткова

1. Аркуша О. Г., Кондратюк К. К., Мудрий М. М., Сухий О. М. Час народів. Історія України XIX століття: Навчальний посібник / За заг. ред. М. М. Мудрого. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 408 с.

2. Баран З.А. Історія країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу (кінець XV – початок XIX ст.) / З.А.Баран, С.П.Качараба, Р.Б.Сіромський, Б.П.Чума: навчальний посібник. К.: Знання, 2015. 533 с.

3. Бауэр Сьюзен Уайс. История Древнего мира: от истоков цивилизации до падения Рима / Сьюзен Уайс Бауэр; пер.с англ. М.: АСТ, 2014. 988 с. *(у бібліотечному фонді Інституту)*

4. Бауэр Сьюзен Уайс. История Средневекового мира: От Константина до первых Крестовых походов / Сьюзен Уайс Бауэр; пер.с англ. М.: АСТ, 2015. 990 с. *(у бібліотечному фонді Інституту)*

5. Бор М. З. История мировой экономики. М. : Дело и сервис, 1998.

6. Водотика Т. Історія повсякдення. Київ. Початок XX століття. Харків: Фоліо, 2023. 251 с.

7. Водотика Т. Простір можливостей: Україна в добу заліза та пари. Вид. 2-ге. Київ, ТОВ «Видавництво «Кліо», 2018. 240 с.

8. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX – XX ст. Навч. Науково-популярне видання. К.: Преса України, 2019. 656 с.

9. Економічна теорія: (історія економіки та екон. думки, політекономія, мікроекономіка, макроекономіка): навч. посіб.: Ч. 1 / Мацелюх Н. П. та ін.; Ірпінь: Університет ДФС України, 2020. 531 с.

10. Кембриджская экономическая история Европы Нового и Новейшего времени. Т. 1: 1700 – 1870. / Под ред. Стивена Бродберри, Кевина О'Рурка. – М.: Издательство Института Гайдара, 2012. 464 с.

11. Кембриджская экономическая история Европы Нового и Новейшего времени. Т. 2: 1870 – наши дни. / Под ред. Стивена Бродберри, Кевина О'Рурка. – М.: Издательство Института Гайдара, 2013. 624 с.

12. Кьеза Джульетто Глобальная матрица / Джульетто Кьеза, Пино Кабрас. М.: Трибуна, 2013. 256 с. *(у бібліотечному фонді Інституту)*

13. Норвич Джон. История Византии / Джон Норвич; пер.с англ. М.: АСТ, 2014. 542 с. *(у бібліотечному фонді Інституту)*

14. Огорокова В. В. Новітня історія країн Азії, Африки та Латинської Америки (з 1945 року): Навчальний посібник (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта «Історія»). Одеса: Ун-т Ушинського, 2022. 238 с.
15. Плохій С. Брама Європи / Сергій Плохій; пер. з англ. Романа Клочка. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 496 с.
16. Світова історія ХХ-ХХІ століття. Енциклопедичний словник / за ред. Ігора Підкови і Романа Шуста. Видання третє. Львів: Літопис, 2020. 1284 с.
17. Українське століття (1921-2021). Витоки, уроки, перспективи державотворення: нариси /Тетяна Водотика та ін.; відп. ред. В. Смолій. Київ: Кліо, 2021. 557 с.
18. DeLong J. Bradford .Slouching Towards Utopia: An Economic History of the Twentieth Century. Basic Books, 2022. 624 p.
19. Leigh Andrew. How Economics Explains the World: A Short History of Humanity: A Brief and Powerful Economic History with Timeless Lessons, Learn How Markets Mold Society Hardcover. –2024. – 240 p.
20. Ma, Debin & von Glahn, Richard (ed.). The Cambridge Economic History of China: Volume 1, To 1800. Cambridge Books, Cambridge University Press, 2022. 732 p.
21. Rubin J., Koyama M. How the World Became Rich: The Historical Origins of Economic Growth. Cambridge, UK: Polity Press, 2022. 259 p.

В) Інформаційні ресурси

1. Всесвітній економічний форум. URL: www.weforum.org
2. Офіційний сайт журналу «Актуальні проблеми економіки». URL: www.eco-science.net
3. Офіційний сайт журналу «Економіка України». URL: www.economukraine.com.ua
4. Офіційний сайт журналу «Економічна теорія». URL: www.etet.org.ua
5. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua